

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

دوره ترمین

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

دوره ترمین

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

دوره ترمین

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

بررسی رابطه کفایت سرمایه و کارایی در بانک‌های ایران طی سال‌های (۱۳۹۳-۱۳۸۲)

حبیب انصاری سامانی^۱، فاطمه مظفری^۲

چکیده

هدف محوری این مقاله بررسی رابطه کارایی و کفایت سرمایه در بانک‌های ایران است. در این راستا ۱۱ بانک دولتی و خصوصی به عنوان جامعه آماری پژوهش طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۹۳ مورد مطالعه قرار گرفته است. در این مقاله ابتدا با استفاده از مدل تحلیل پوششی داده‌ها و هم‌چنین رویکرد تمرکز بر محصول و با در نظر گرفتن متغیرهای دارایی‌های ثابت، سپرده‌ها، حقوق صاحبان سهام و تعداد شعب به عنوان ورودی‌های مدل و متغیرهای سود خالص، سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌ها، تسهیلات اعطایی، ضمانت‌نامه‌های ارزی، اعتبارات اسنادی و دستگاه‌های خودپرداز به عنوان خروجی‌های مدل به بررسی کارایی بانک‌های ایران پرداخته شده است. در مرحله بعد، برای بررسی تأثیر کفایت سرمایه بر کارایی بانک‌ها، مدلی به روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته برآورد شده است که نتایج حاکی از آن است که ارتباط منفی و معنی‌دار میان نسبت کفایت سرمایه به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین نسبت‌های سنجش سلامت مالی بانک‌ها و کارایی در نظام بانکی وجود دارد.

واژگان کلیدی: بانک، کارایی، کفایت سرمایه، تحلیل پوششی داده‌ها.

مقدمه

روند شتابان خصوصی‌سازی که این روزها با سرعتی بیش از گذشته به سمت رهایی از بندهای مدیریت دولتی پیش می‌رود، مسائل جدیدی را فرا روی بانک‌ها، ناظران بانک‌ها، دولت و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی قرار داده است. در دهه‌های اخیر توجه به پارامترها و معیارهای حاکم بر نظام بازار هم در بانک‌های دولتی و هم در بانک‌های خصوصی فزونی گرفته است و مدیریت بانک‌ها با تهدیدها و مسائلی دست‌وپنجه نرم می‌کنند که تا چندی پیش با اتکا به کمک‌های دولتی اهمیت چندانی نداشت. بانک‌های خصوصی از آزادی عمل بیشتری نسبت به گذشته برخوردار می‌باشند و در غیاب سیاست‌های دستوری گذشته که در نگرش مدیریت دولتی به بانک‌ها تحمیل می‌گردید، فرصت‌های جدیدی را نیز برای عملیاتی کردن طرح‌ها و برنامه‌های ابتکاری مورد نظر خود و افزایش کارایی در اختیار دارند. مسائلی از قبیل سودآوری و کاهش هزینه‌ها و ارتقا کیفیت خدمات تا چندی پیش در محدوده فعالیت بانک‌های کشور که تحت مالکیت و مدیریت دولتی بودند به شکل رقابتی موجود مطرح نبود. هم‌اکنون با تأسیس و گسترش بانک‌های خصوصی و خصوصی‌سازی بانک‌های دولتی، به مقوله‌ای مهم و قابل‌اعتنا برای فعالان این صنعت تبدیل شده است چراکه رفته‌رفته فضای امن و انحصاری گذشته که در سایه حمایت‌های دولت از نظام بانکی پدید آمده بود، جای خود را به فضایی رقابتی و پرمخاطره داده است. در این میان اولین و مهم‌ترین عاملی که می‌تواند در مقابل مخاطرات ناشی از ناتوانی بانک‌ها

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه یزد h.samani@yazd.ac.ir

^۲ کارشناس ارشد اقتصاد، دانشگاه یزد F_mozaffari@yahoo.com

مقاومت کند نسبت سرمایه به دارایی‌های بانکی است. تأملی گذرا در نظریه بانکداری به‌وضوح گویای آن است که تمام ابعاد و جنبه‌های گوناگون نظام بانکی هر کشور به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم متأثر از در دسترس بودن سرمایه و امکان کسب بازده مورد انتظار از محل آن است. کفایت سرمایه^۱ نقطه هدف بسیاری از مطالعات بوده است و از آن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین محرک‌ها در سودآوری مؤسسات مالی یاد می‌شود (فرزانه، ۱۳۸۹). کفایت سرمایه بانک برای پوشش زیان‌های احتمالی ناشی از پرداخت تسهیلات و تعهدات مربوط به فعالیت‌های زیرخط ترازنامه بانک‌ها بسیار بااهمیت است (مهر آرا و مهران فر، ۱۳۹۲). از طرفی ایجاد محدودیت بر اجزای ترازنامه یک بانک، تصمیمات مدیران را برای رسیدن به کارایی فنی تحت تأثیر قرار می‌دهد. بر این اساس پژوهش حاضر در تلاش است تا به بررسی رابطه کفایت سرمایه و کارایی^۲ در بانک‌های ایران بپردازد تا در نهایت بتوان از نتایج حاصل از این پژوهش به ارائه راهکارهای مؤثری برای افزایش سطح کارایی و کفایت سرمایه در بانک دست یافت. با این مقدمه، در بخش دوم به مبانی نظری خواهیم پرداخت، سپس مروری بر پیشینه تحقیق خواهیم داشت. در بخش چهارم روش تحقیق معرفی خواهد شد. در نهایت پس از بحث و تحلیل نتایج، به جمع‌بندی خواهیم پرداخت.

مبانی نظری

کارایی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی عملکرد بهینه واحدهای اقتصادی است. هرچند تعاریف متعددی از آن وجود دارد، اما وجه اشتراک تمام آن‌ها این است که بنگاهی کارا می‌باشد که از ترکیب داده‌های معین بیشترین ستاده را به دست آورد (امیری و رئیس صفری، ۱۳۸۴). همچنین سرمایه مناسب و کافی یکی از شرایط لازم برای حفظ سلامت نظام بانکی است و هریک از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری برای تضمین ثبات و پایداری فعالیت‌های خود باید همواره نسبت مناسبی را میان سرمایه و ریسک موجود در دارایی‌های خود برقرار نمایند. کارکرد اصلی این نسبت حمایت بانک در برابر زیان‌های غیرمنتظره و نیز حمایت از سپرده‌گذاران و اعتباردهندگان است (احمدیان، ۱۳۹۲). برای ارتقای یک نظام مالی سالم، قانون‌گذاران از بانک‌ها می‌خواهند که مقادیر کافی از سرمایه را جذب نمایند تا بتوانند مخاطرات اخلاقی را محدود کنند. در عین حال، این قانون‌گذاری محتاطانه، می‌تواند جنبه‌های منفی داشته باشد که باعث شده ملاحظاتی در به‌کارگیری آن در نظر گرفته شود. نرخ‌های بالای کفایت سرمایه ممکن است خلق نقدینگی (برگر و بومان، ۲۰۰۹)، قدرت وام‌دهی و رشد بانک (آنجلینی و دیگران، ۲۰۱۱) را محدود نماید.

الزامات کفایت سرمایه یکی از ابزارهای اصلی نظارتی برای سیستم بانکی است. انتظار می‌رود که دو وظیفه اصلی انجام شود. اول اینکه تابع اشتراک‌گذاری ریسک در این الزامات به‌عنوان سپری در برابر زیان‌ها عمل می‌کند که سپرده‌گذاران را محافظت نموده و منابع را محدود به سپرده‌های بیمه‌ای می‌کند. دوم، اینکه انگیزه خطر اخلاقی سهامداران که باعث پذیرش بیش‌ازحد ریسک می‌شود را محدود می‌کند. وظیفه دوم به هزینه‌های نمایندگی بین سهامداران و قرض دهندگان ارتباط دارد (جنسن و مک‌لینگ، ۱۹۷۶). یک اثر اولیه از الزام کفایت سرمایه تأثیر بر کارایی بانک است که نشان داده شده که از طریق تأثیرش بر ورشکستگی بانک، مشکلات وام‌های آتی و ریسک‌پذیری، یکی از تعیین‌کننده‌های

^۱ Capital Adequacy

^۲ Efficiency

^۳ Berger & Bouwman (۲۰۰۹)

^۴ Angelini et al (۲۰۱۱)

^۵ Jensen & Meckling (۱۹۷۶)

اصلی ثبات مالی است (برگر و دیانگ^۱، ۱۹۹۷، پودپیرا و ویل^۲ ۲۰۰۸، پودپیرا و پودپیرا ۲۰۰۸، فیوردلیسی، ایبازن و مولینیوکس^۳، ۲۰۱۱). یک تحقیق اولیه در این حوزه برگر و دی پاتی^۴ (۲۰۰۶) رابطه میان سرمایه و کارایی بانک را در صنعت بانکداری آمریکا را از ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۵ بررسی کرد. فیوردلیسی، ایبازن و مولینیوکس (۲۰۱۱) رابطه میان نرخ سرمایه و کفایت بانک را در صنعت بانکداری در طول دوره ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۷ سنجیدند. این مطالعات نتایج متناقضی داشت. برگر و دی پاتی (۲۰۰۶) دریافتند که نرخ سرمایه پایین تر با کارایی بالاتر در ارتباط است اما فیوردلیسی، ایبازن و مولینیوکس (۲۰۱۱) نتایج مخالف این را به دست آوردند.

پیشینه تحقیق

برگر و دی پاتی (۲۰۰۶) رابطه بین نسبت‌های سرمایه و کارایی سود را در صنعت بانکداری آمریکا در طول دوره (۱۹۹۵-۱۹۹۰) با استفاده از روش پارامتری بدون توزیع بررسی کردند. آن‌ها دریافتند که نسبت‌های سرمایه بالاتر اثر منفی بر کارایی دارد. فیوردلیسی، ایبازن و مولینیوکس (۲۰۱۱) در مطالعه خود نشان دادند بانک‌های کارا تر معمولاً دارای سرمایه‌گذاری بهتر هستند و مقادیر بالاتر سرمایه تأثیر مثبتی بر درجات کارایی دارد. پساوسی و ویل (۲۰۱۵) تأثیر الزامات کفایت سرمایه را بر کارایی هزینه‌های بانک‌های چینی بررسی کردند. آن‌ها دریافتند که چنین افزایشی اثر مثبتی بر کارایی هزینه‌های بانکی داشته است.

روش تحقیق

برای آزمون فرضیه پژوهش و بر اساس پیشینه تجربی تحقیق، مدل رابطه (۱) معرفی می‌شود:

$$(۸) \quad EFF_{it} = \alpha + \beta_1 CAR_{it} + \beta_2 BRCH_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 INF_{it} + \beta_5 GDP_{it} + \varepsilon_{it}$$

اطلاعات مربوط به داده‌های مالی، از طریق انتشارات شورای عالی بانک‌ها، بانک مرکزی و سایت کدال استخراج شده است. به منظور تخمین مدل از نرم‌افزارهای Stata و Eviews استفاده شد. متغیرهای مورد استفاده در این تحقیق به شرح ذیل است:

متغیر وابسته: کارایی (EFF)

کارایی بانک‌ها به‌عنوان واحدهای خدماتی، به‌صورت نسبت حداقل هزینه ممکن به هزینه تحقق یافته برای ارائه میزان مشخص ستانده در مقایسه با سایر واحدهای موجود در آن صنعت در نظر گرفته می‌شود (شباهنگ و برهانی، ۱۳۷۷) و با دو مجموعه روش‌های پارامتری و ناپارامتری محاسبه می‌شود. در روش‌های پارامتری، بر اساس فروض مدلی با جزء تصادفی طراحی و با توجه به تکنیک‌های اقتصادسنجی، کارایی محاسبه می‌شود که در این روش جزء تصادفی نشانگر عدم کارایی است (حسن‌زاده، ۱۳۸۶) و در روش‌های غیرپارامتری، با کمک روش‌های برنامه‌ریزی ریاضی به محاسبه کارایی نسبی بنگاه می‌پردازد. از جمله روش‌های غیرپارامتری تحلیل پوششی داده‌ها^۵ است. مهم‌ترین ایراد روش‌های پارامتری، فرض‌های مختلفی است که برای توابع و جزء ناکارایی در نظر می‌گیرد. از دیگر موارد در این زمینه، محدودیت

^۱ Berger & DeYoung (۱۹۹۷)

^۲ Podpiera & Weill (۲۰۰۸)

^۳ Fiordelisi, Ibanez & Molyneux (۲۰۱۱)

^۴ Di Patti (۲۰۰۶)

^۵ Data Envelopment Analysis (DEA)

تعداد ستانده‌های در نظر گرفته شده (به‌عنوان متغیر وابسته) است. با عنایت به مزایای الگوهای ناپارامتری در مقایسه با الگوهای پارامتری، در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل پوششی داده‌ها، شاخص کارایی سیستم بانکی محاسبه شده است.

یکی از ویژگی‌های مدل «تحلیل پوششی داده‌ها» ساختار بازده به مقیاس آن است که می‌تواند «ثابت» یا «متغیر» باشد. در هرکدام از این مدل‌ها نیز دو دیدگاه ورودی محور و خروجی محور وجود دارد. در مدل‌های با ماهیت ورودی، در پی به دست آوردن نسبت کارایی فنی هستیم که باید ورودی‌ها کاهش داده شود تا بدون تغییر در میزان خروجی‌ها، واحد در مرز کارایی قرار گیرد، اما در ماهیت خروجی به دنبال نسبتی هستیم که باید خروجی‌ها افزایش یابند تا بدون تغییر در میزان ورودی‌ها، واحد تحت بررسی، به مرز کارایی برسد (امامی میبیدی، ۱۳۷۹، ص ۱۶۶). از طرفی بررسی کارایی از طریق فرض بازدهی ثابت یا غیرثابت نسبت به مقیاس امکان‌پذیر است. در صورت در نظر گرفتن فرض بازده ثابت به مقیاس، اندازه‌گیری کارایی زمانی عملی است که بنگاه‌های موردبررسی همگی در مقیاس بهینه عمل کنند. در دنیای واقعی با وجود مسائلی مثل رقابت بنگاه‌ها، محدودیت‌های موجود و وجود انحصارات و ...، بنگاه‌ها عملاً در سطح بهینه عمل نمی‌کنند پس استفاده از این فرض تحلیل را دچار اختلال می‌کند. از آنجاکه در اینجا واحد پژوهش بانک‌ها هستند و بانک‌ها دارای نهاده‌های ثابتی هستند و قادر به کاهش باجه‌ها و پرسنل خود (که استخدام رسمی شده‌اند) نیستند؛ پس واقع‌بینانه و عملی است که با افزایش محصولات سعی در ثابت ماندن نهاده باشد (امام وردی و احمدی، ۱۳۸۹). از این‌رو در این تحقیق کارایی بر مبنای حداکثر سازی ستانده‌ها و فرض بازده متغیر به مقیاس اندازه‌گیری می‌شود چراکه همان‌طور که گفته شد دارای مزایای بیشتری نسبت به بازده ثابت به مقیاس است.

برای منظور نمودن ورودی‌ها و خروجی‌های بانک‌ها، دو نگرش کلی واسطه‌ای و نگرش تولیدی وجود دارد. در نگرش واسطه‌ای، بانک‌ها به‌عنوان ارائه‌دهندگان خدمات واسطه‌ای تلقی می‌شوند. در این نگرش ورودی‌ها شامل سرمایه، نیروی کار و سپرده‌ها هستند و خروجی‌ها، وام‌ها و مشارکت‌های اقتصادی را شامل می‌شود (برگر و هامفری^۱، ۱۹۹۱). در نگرش تولیدی، بانک‌ها به‌عنوان تولیدکننده خدمات اعطای وام و نگهداری سپرده در نظر گرفته می‌شوند که برای ارائه خدمات از سرمایه و نیروی کار خود استفاده می‌کنند. در این نگرش، ورودی‌ها شامل سرمایه و نیروی کار و نظایر آن است، لیکن سپرده‌ها به‌عنوان ورودی منظور نمی‌شوند (کومار و گولاتی^۲، ۲۰۰۸). در این پژوهش از نگرش واسطه‌ای که با اصول بانکداری اسلامی و قانون عملیات بانکی بدون ربا تطابق بیشتری دارد استفاده شده است (حسینی و سوری، ۱۳۸۶). از این‌رو به پیروی از روش واسطه‌ای، دارایی‌های ثابت، سپرده‌ها، حقوق صاحبان سهام و تعداد شعب به‌عنوان نهاده‌های پژوهش و متغیرهای سود خالص، سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌ها، تسهیلات اعطایی، ضمانت‌نامه‌های ارزی، اعتبارات اسنادی و دستگاه‌های خودپرداز به‌عنوان ستانده‌های پژوهش در نظر گرفته شده‌اند.

متغیر مستقل: کفایت سرمایه (CAR)

نسبت کفایت سرمایه عبارت است از نسبت سرمایه بانک به کل دارایی‌های موزون شده بر حسب ریسک که این نسبت نباید از ۸ درصد کمتر باشد (احمدیان، ۱۳۹۲).

متغیرهای کنترلی: تعداد شعب، اندازه بانک، نرخ تورم و تولید ناخالص داخلی سرانه

^۱ Humphrey (۱۹۹۱)

^۲ Kumar & Gulati (۲۰۰۸)

تعداد شعب (BRCH): از این متغیر به عنوان شاخصی برای نشان دادن میزان دسترسی مشتریان به بانک، توانایی بانک‌ها در جذب سپرده و پرداخت تسهیلات و در نهایت کسب درآمد و سود برای بانک استفاده می‌شود (حسن‌زاده، ۱۳۸۶).

اندازه بانک (SIZE): دارایی بانک که نماینده اندازه بانک است، رابطه ابعاد بانک را با کارایی مشخص می‌کند؛ (حسینی و سوری، ۱۳۸۶).

تورم (INF): تورم از مهم‌ترین متغیرهای اقتصاد کلان است که منعکس‌کننده شرایط ثبات و پایداری اقتصاد کلان است (عیسی‌زاده و شاعری، ۱۳۹۱).

تولید ناخالص داخلی سرانه (GDP): از تقسیم کردن تولید ناخالص داخلی بر تعداد کل جمعیت کشور، تولید ناخالص داخلی سرانه به دست می‌آید که از این شاخص به منظور منعکس کردن سطوح درآمد عمومی استفاده می‌شود (عیسی‌زاده و شاعری، ۱۳۹۱).

نتایج برآورد مدل

برای تخمین مدل پژوهش، ابتدا آزمون F لیمر به منظور تعیین مدل بهینه انجام گرفته و بر اساس احتمال به دست آمده (۰/۰۰۰) لزوم استفاده از روش داده‌های پانل تأیید شده است. در مرحله بعد، این پرسش مطرح است که مدل تحت بررسی در قالب کدام یک از مدل‌های آثار ثابت و تصادفی قابل بیان و بررسی است. بدین منظور لزوم استفاده از آزمون هاسمن درخور توجه است. با توجه به احتمال آماره هاسمن (۰/۷۹۷) فرضیه صفر مبنی بر وجود آثار تصادفی تأیید می‌شود. همچنین، از جمله مسائلی که ممکن است در روند تخمین به نتیجه کاذب منجر شود، نادیده گرفتن نقض فرض همسانی واریانس است بنابراین، از آزمون نسبت درست‌نمایی استفاده شد. نتایج به دست آمده از این آزمون (۰/۰۰۰) حاکی از پذیرش فرض ناهمسانی واریانس در مدل است. بنابراین، لازم است برای رفع ناهمسانی واریانس از روش وزن دادن به متغیرها استفاده شود. در این مطالعه، برای رفع مشکل ناهمسانی واریانس از روش حداقل مربعات تعمیم یافته استفاده شد.

نتایج حاصل از تخمین مدل اندازه‌گیری و برآورد ضرایب مربوط به کل نمونه و نیز آزمون معنی‌داری متغیرها در جدول (۱) آمده است. ضرایب متغیر توضیحی نشان می‌دهد که:

■ با افزایش یک واحدی در متغیر کفایت سرمایه، کارایی به اندازه ۰/۰۰۴ کاهش می‌یابد.

کفایت سرمایه میزان ریسک‌پذیری بانک را در ایجاد یک پرتفوی نشان می‌دهد. از آنجاکه ریسک و بازده رابطه مستقیم دارند انتخاب یک ترکیب مناسب از ریسک و بازده اهمیت زیادی دارد. اگر بانک پرتفوی کم ریسکی را انتخاب کند (مثلاً وام به دولت یا شرکت‌های بزرگ) مجبور است بازده‌های پایین را بپذیرد. طبق نتایج پژوهش اثر منفی کفایت سرمایه بر کارایی نشان می‌دهد که بانک‌ها در ایران بیش از حد محتاطانه عمل کرده‌اند و برای افزایش کارایی لازم است به سمت دارایی‌های پر بازده‌تر و بالطبع پر ریسک‌تر روی آورند. این نتیجه همسو با نتیجه تحقیق برگر و دی پاتی (۲۰۰۶) است. همچنین نتیجه مذکور در تقابل با نتایج تحقیقات پساوسی و ویل (۲۰۱۵)، کویلاس و گونزالس (۲۰۱۴)، لمر و وایز (۲۰۱۳)، فیوردلیسی، ایبازن و مولینیوکس (۲۰۱۱) است.

■ با افزایش یک واحدی در متغیر تعداد شعب، نمره کارایی به میزان بسیار کمی (۰/۰۰۰۰۵) افزایش می‌یابد.

زمانی که تعداد شعب افزایش می‌یابد مشتریان بیشتری به بانک مراجعه می‌کنند زیرا دسترسی راحت‌تر به شعب بانک برای مشتریان یک مزیت محسوب می‌شود. از طرف دیگر تنوع پرتفوی بانک بیشتر شده و به ارائه خدمات بهتر و بیشتر و متنوع‌تر می‌پردازد. این امر باعث جذب سپرده بیشتر توسط بانک شده و توانایی بانک جهت ارائه تسهیلات مانند وام

مجموعه آثار و مقالات برگزیده دهمین کنگره پیشگامان پیشرفت

افزایش می‌یابد که در چنین شرایطی بانک با ارائه خدمات متمایز برای گروه‌های خاصی از مشتریان در جهت افزایش رضایت مشتری و کارایی بیشتر حرکت می‌کند.

■ با افزایش یک واحدی در متغیر اندازه بانک، کارایی به اندازه ۰/۰۶۸ کاهش می‌یابد.

افزایش اندازه سازمان ابتدا به‌طور سریع و سپس به‌طور تدریجی با افزایش تعداد شعبات محلی، تعداد پست‌های حرفه‌ای، تعداد بخش‌های عملیاتی در واحد مرکزی و تعداد قسمت‌های هر بخش همراه می‌شود. زمانی که سازمان‌ها بزرگ می‌شوند از مزیت صرفه‌جویی ناشی از مقیاس برخوردار می‌شوند اما از نقطه‌ای به بعد با بزرگ شدن خود این مزیت را از دست داده و چنان پیچیده می‌شوند که به‌منظور تسهیل هماهنگی و کنترل خود ناچارند نسبت اعضای اداری خود را افزایش دهند نتیجه چنین امری افزایش بروکراسی ریسک عملیاتی، رسمیت، هزینه‌های اضافی، کاهش کنترل و عدم تمرکز است. آنچه مسلم است در چنین شرایطی احتمال فساد افزایش پیدا می‌کند و کارایی بانک کم می‌شود. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده می‌توان نتیجه گرفت که بانک‌های نمونه در محدوده‌ای از اندازه قرار دارند که بزرگ‌تر شدن آن‌ها باعث کاهش کارایی می‌شود.

■ با افزایش یک واحدی در متغیر تولید ناخالص داخلی سرانه، کارایی به اندازه ۱۷/۱۴ افزایش می‌یابد.

بنابراین زمانی که تولید افزایش می‌یابد باعث افزایش رونق در اقتصاد می‌شود که به‌تبع آن گردش وجوه نقد بانک افزایش یافته و توانایی بانک جهت ارائه خدمات بهتر افزایش می‌یابد و در نتیجه مردم تمایل بیشتری به باز کردن حساب، خرید ضمانت‌نامه و اعتبارنامه‌ها دارند؛ به‌عبارت‌دیگر خدمات خریداری‌شده از بانک توسط مردم افزایش می‌یابد. بدیهی است در چنین شرایطی وصول مطالبات با سهولت انجام شده و میزان چک‌های برگشتی بانک کاهش می‌یابد که این امر باعث افزایش کارایی بانک می‌شود.

جدول ۱: نتایج برآورد مدل با استفاده از روش حداقل مربعات تعمیم‌یافته

متغیرهای توضیحی	ضرایب	آماره t	احتمال
عرض از مبدأ	۰/۳۶	۳/۵۲	۰/۰۰
کفایت سرمایه	-۰/۰۰۴	-۲/۶۹	۰/۰۰
تعداد شعب	-۰/۵ ۵/۸۸E	۱۰/۰۹	۰/۰۰
اندازه بانک	-۰/۰۶۸	-۷/۷۲	۰/۰۰
نرخ تورم	-۰/۵ ۸/۰۷E	۰/۱۰	۰/۹۱
تولید ناخالص داخلی سرانه	۱۷/۱۴	۳/۴۲	۰/۰۰
آماره F فیشر	۲۷/۵۱	آماره دوربین واتسون	۲/۰۸
ضریب تعیین	۰/۵۳	ضریب تعیین تعدیل‌شده	۰/۵۱

منبع: یافته‌های تحقیق

جمع‌بندی

در این تحقیق با استفاده از روش تحلیل پوششی داده‌ها و هم‌چنین رویکرد تمرکز بر محصول و با فرض بازدهی متغیر نسبت به مقیاس، کارایی ۱۱ بانک ایران در طول دوره (۱۳۹۳-۱۳۸۲) محاسبه و عوامل تأثیرگذار بر کارایی مورد مطالعه قرار گرفته است. نتایج حاصل از پژوهش به شرح زیر است:

- مدل رگرسیون برآورد شده نشان می‌دهد که بین متغیر کارایی با متغیرهای تعداد شعب و تولید ناخالص داخلی سرانه رابطه مثبت و با متغیر نسبت کفایت سرمایه رابطه منفی وجود دارد.
- از آنجاکه در این تحقیق مشخص گردید کارایی بانک با تعداد شعب رابطه مثبت دارد پیشنهاد می‌شود به‌منظور افزایش میزان رضایت‌مندی استفاده‌کنندگان و هم‌چنین کارایی بانک‌ها، تعداد شعب در سطح کشور افزایش یابد.
- منفی بودن رابطه اندازه بانک‌ها (دارایی کل) با کارایی دلالت دارد بر بی‌توجهی به مقیاس بهینه؛ بنابراین اندازه بهینه دارایی‌ها و بهره‌وری آن باید مورد توجه قرار گیرد.

منابع و مآخذ:

۱. احمدیان، اعظم. (۱۳۹۲). ارزیابی شاخص‌های سلامت بانکی در بانک‌های ایران (۱۳۹۱-۱۳۹۰). انتشارات پژوهشکده پولی و بانکی.
۲. امام وردی، قدرت اله و احمدی، برزان. (۱۳۸۹). اندازه‌گیری کارایی شعب بانک‌های ایران مطالعه موردی منطقه ۴ بانک تجارت. فصلنامه علوم اقتصادی. شماره ۴: ۱۶۸-۱۴۳.
۳. امامی میبدی، علی. (۱۳۷۹). اصول اندازه‌گیری کارایی و بهره‌وری (علمی و کاربردی). چاپ اول. تهران: انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
۴. امیری، هادی و رئیس صفری، مجتبی. (۱۳۸۴). بررسی کارایی بانک‌های تجاری در ایران و عوامل نهادی مؤثر بر آن. فصلنامه جستارهای اقتصادی. شماره ۳: ۹۷-۱۴۲.
۵. حسن‌زاده، علی. (۱۳۸۶). کارایی و عوامل مؤثر بر آن در نظام بانکی ایران. دو فصلنامه جستارهای اقتصادی. شماره ۷: ۷۵-۹۸.
۶. حسینی، سید شمس‌الدین و سوری، امیررضا. (۱۳۸۶). برآورد کارایی بانک‌های ایران و عوامل مؤثر بر آن. فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی. شماره ۲: ۱۵۶-۱۲۷.
۷. شباهنگ، رضا و برهانی، حمید. (۱۳۷۷). سنجش کارایی در بانک‌های تجاری ایران و ارتباط آن با ابعاد سازمانی و مالی. فصلنامه آینده‌پژوهی مدیریت. شماره ۲: ۴۹-۶۴.
۸. عیسی زاده، سعید و شاعری، زینب. (۱۳۹۱). بررسی تأثیر وضعیت ثبات کلان اقتصادی بر کارایی نظام بانکی (مطالعه موردی کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا). فصلنامه اقتصاد پولی مالی. شماره ۳: ۳۳-۸۵.

۹. فرزانه، مرتضی. (۱۳۸۹). ارتباط بین کفایت سرمایه و نسبت هزینه-درآمد با عملکرد بانک‌های خصوصی ایران طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فیروزکوه.
۱۰. مهر آرا، محسن و مهران فر، مهدی. (۱۳۹۲). عملکرد بانکی و عوامل کلان اقتصادی در مدیریت ریسک. فصلنامه مدل‌سازی اقتصادی، شماره ۱: ۲۱-۳۷.
۱۱. Angelini, P., Clerc, L., Cúrdia, V., Gambacorta, L., Gerali, A., Locarno, A., Motto, R., Roeger, W., Van den Heuvel, S., & Vlček, J. (۲۰۱۱). Basel III: Long-term Impact on Economic Performance and Fluctuations. *The Manchester School*, ۸۳(۲), ۲۱۷-۲۵۱.
۱۲. Berger, A., Bouwman, C., (۲۰۰۹). Bank liquidity creation. *Rev. Financ. Stud.* ۲۲ (۹), ۳۷۷۹-۳۸۳۷.
۱۳. Berger, A. N., & DeYoung, R. (۱۹۹۷). Problem loans and cost efficiency in commercial banks. *Journal of Banking & Finance*, ۲۱(۶), ۸۴۹-۸۷۰.
۱۴. Berger, A. N., & Di Patti, E. B. (۲۰۰۶). Capital structure and firm performance: A new approach to testing agency theory and an application to the banking industry. *Journal of Banking & Finance*, ۳۰(۴), ۱۰۶۵-۱۱۰۲.
۱۵. Berger, A. N., & Humphrey, D. B. (۱۹۹۱). The dominance of inefficiencies over scale and product mix economies in banking. *Journal of Monetary Economics*, ۲۸(۱), ۱۱۷-۱۴۸.
۱۶. Fiordelisi, F., Marques-Ibanez, D., & Molyneux, P. (۲۰۱۱). Efficiency and risk in European banking. *Journal of Banking & Finance*, ۳۵(۵), ۱۳۱۵-۱۳۲۶.
۱۷. Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (۱۹۷۶). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, ۳(۴), ۳۰۵-۳۶۰.
۱۸. Kumar, S., & Gulati, R. (۲۰۰۸). An examination of technical, pure technical, and scale efficiencies in Indian public sector banks using data envelopment analysis. *Eurasian Journal of Business and Economics*, ۱(۲), ۳۳-۶۹.
۱۹. Pessarossi, P., & Weill, L. (۲۰۱۵). Do capital requirements affect cost efficiency? evidence from china. *Journal of Financial Stability*, ۱۹, ۱۱۹-۱۲۷.
۲۰. Pruteanu-Podpiera, A., & Podpiera, J. (۲۰۰۸). The Czech transition banking sector instability: the role of operational cost management. *Economic Change and Restructuring*, ۴۱(۳), ۲۰۹-۲۱۹.
۲۱. Podpiera, J., & Weill, L. (۲۰۰۸). Bad luck or bad management? Emerging banking market experience. *Journal of Financial Stability*, ۴(۲), ۱۳۵-۱۴۸.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

توجه: ترمینال

بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

PROPOSAL
پروپوزال

توجه: ترمینال

پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

توجه: ترمینال

آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو